

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

Jizzax davlat pedagogika universiteti
prof.Sh.Sh.Sharipov
rektori

2023-yil

5110600 – Tarix o'qitish metodikasi bakalavriat ta'lim
yo'nalishi bitiruvchilari uchun mutaxassislik fanlardan

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI

DASTURI

Bilim sohasi:

100000-Gumanitar

Ta'lim sohasi:

110000-Pedagogika

Ta'lim yo'nalishi:

5110600-Tarix o'qitish metodikasi

JIZZAX- 2023

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2009-yil 22-maydagi 160-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida NIZOM" (hozirga qadar mazkur Nizomga bir necha bor o'zgartirishlar kiritilgan bo'lib, 2021-yil 16-noyabrda ro'yxatdan o'tkazilgan, ro'yxat raqami 1963-3 buyrug'i)ga asosan ishlab chiqildi.

Mutaxassis chiqaruvchi Umumiy tarix kafedrası bo'lib, dastur Umumiy tarix kafedrasining fakultetining 2023-yil 21-fevraldagi Kengashida ma'qullangan. Universitet kengashining 2023-yil 23-fevraldagi 7-sonli yig'ilishida tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

- A.Pardayev - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti Tarix fakulteti dekani. t.f.n. dots.
- J.G'ofurov - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti Umumiy tarix kafedrası mudiri, t.f.d.(PhD), dots.
- F.Toshboyev - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti O'zbekiston tarixi kafedrası mudiri, t.f.d.(PhD), dots.
- A.Majidov - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti Umumiy tarix kafedrası katta o'qituvchisi
- O'.Xudayorov - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti Umumiy tarix kafedrası stajyor-o'qituvchisi

Taqrirlashchilar:

- B.Mirkomilov - A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti Umumiy tarix kafedrası prof. v.b.
- M.Pardayev - O'z. Res. FA Arxeologiya tadqiqotlar universiteti yetakchi ilmiy xodimi. t.f.n. dots

KIRISH

Mazkur dastur 5110600-Tarix o'qitish metodikasi bakalavriat ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining to'rt yil mobaynida ixtisoslik fanlarini o'qib o'zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o'tkaziladigan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi sinovlari bo'yicha ishlab chiqilgan.

2022/2023 o'quv yilida bitiruvchilarda O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018-yil 25-avgustda 744-son bilan tasdiqlangan o'quv rejasidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan o'tkaziladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSİYASI O'TKAZILADIGAN FANLAR TARKIBI:

1. O'zbekiston tarixi (majburiy fanlari)
2. Jahon tarixi (majburiy fanlari)
3. Tarix, shaxs va jamiyat o'qitish metodikasi (majburiy fanlari)

“O'zbekiston tarixi” o'quv fani bo'yicha

Bo'lajak mutaxassis kadrlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda, ularning el-yurtga, vatanga, milliy-madaniy qadriyatlarga nisbatan hurmat e'tiborini oshirishda, ma'naviy, ahloqiy jihatdan ham barkamol shaxs sifatida shakllanishida O'zbekiston tarixi fanini har tomonlama keng o'qitishning ahamiyati katta. Zero, shu fan orqali yoshlar qalbiga Vatan tuyg'usi, mardlik, jasorat, qahramonlar ibratini o'liyjanoblik fazilatlarini kirib boradi.

Yangi sharoitlardan kelib chiqib, “Ta'lim to'g'risida”gi va 2017-2021-yillarga mo'ljallangan “O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi”ga muvofiq, bitiruvchilarda fan bo'yicha kompetensiyalarni shakllantirishni taqozo etadi.

Mamlakatimizda bozor munosabatlarga o'tishning hozirgi bosqichida, talaba-yoshlarda zamon talablariga javob beradigan ma'naviy fazilatlarini tarkib topirish va tarbiyalashda, ularning ongi va dunyoqarashining shakllanishida ijtimoiy-gumanitar bilimlarning hozirgi davr talablari darajasida bo'lishini ta'minlash maqsadlaridan kelib chiqib, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining “Respublika oliy o'quv yurtlarida O'zbekiston tarixi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasi o'tkazish to'g'risida”gi 1999-yil 8 fevral 38-sonli buyrug'iga asosan 2022-2023 o'quv yilida Jizzax davlat pedagogika universitetining bitiruvchi talabalari O'zbekiston tarixi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasini topshiradilar.

Jizzax davlat pedagogika universiteti tarix o'qitish metodikasi yo'nalishi bitiruvchi talabalarining O'zbekiston tarixi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasi davomida bitiruvchi talabalardan:

- O'rta Osiyoda, jumladan, O'zbekiston hududida ilk sivilizatsiya bosqichlaridan boshlab, ajdodlarimiz yaratgan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlari, jamiyat va uning boshqaruv tamoyillaridan xabardorligi;
- tarixiy davrlarda jamiyat va uning ijtimoiy qatlamlari, ular o'rnatadigan mulkiy va huquqiy munosabatlar, ma'muriy boshqaruvning shakllanishi va takomili masalalarini yoritib bilish;
- ajdodlarimiz yaratgan davlatchilik an'analarning turli xronologik bosqichlari va ko'rinishlaridan qat'iy nazar bir butun yaxlit o'zbek davlatchiligining tadirijligi, davomiylikidan iborat ekanligini ko'rsata bilish;
- hududimizda ming yillar davomida shakllangan, bir necha bosqichdan iborat etnik jarayonlarni xolis yoritish va o'zbek xalqi shakllanishini ilmiy asoslab berish;
- tarixiy jarayonlardagi taraqqiyot va inqirozlarning ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy sabablari va oqibatlarini ochib bera olish;
- Vatan tushunchasining keng ma'nosi, hozirgi O'zbekiston hududidan tashqari kengroq mintaqaviy yerlarning, ya'ni butun O'rta Osiyo, Xurosonning tarixiy-madaniy mintaqada sifatida umumiy Vatanimiz ekanligini asoslash;

– o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish.
– qaror qabul qilish haqida umumiy bilimga ega bo'lish
2 (qoniqarsiz)
– o'tilgan fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; o'tilayotgan fan qoniqarsiz

Umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan Davlat attestatsiyasi bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichi 2 dan 5 balgacha baholanadi (5 baho – a'lo, 4 baho – yaxshi, 3 baho – qoniqarli, 2 baho – qoniqarsiz) yoki baholash 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkaziladi.

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish jadvali

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00—4,96	100	4,30—4,26	86	3,60—3,56	72
4,95—4,91	99	4,25—4,21	85	3,55—3,51	71
4,90—4,86	98	4,20—4,16	84	3,50—3,46	70
4,85—4,81	97	4,15—4,11	83	3,45—3,41	69
4,80—4,76	96	4,10—4,06	82	3,40—3,36	68
4,75—4,71	95	4,05—4,01	81	3,35—3,31	67
4,70—4,66	94	4,00—3,96	80	3,30—3,26	66
4,65—4,61	93	3,95—3,91	79	3,25—3,21	65
4,60—4,56	92	3,90—3,86	78	3,20—3,16	64
4,55—4,51	91	3,85—3,81	77	3,15—3,11	63
4,50—4,46	90	3,80—3,76	76	3,10—3,06	62
4,45—4,41	89	3,75—3,71	75	3,05—3,01	61
4,40—4,36	88	3,70—3,66	74	3,00	60
4,35—4,31	87	3,65—3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e'lon qilingan kundan e'tiboran uch kun muddat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

BAHOLASH MEZONI

I. 5110600-Tarix o'qitish metodikasi yo'nalishi talabalariga mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o'tkazish tartibi va baholash mezoni

Bitiruvchi kurs talabalari O'zbekiston tarixi, Jahon tarixi, Tarix, shaxs va jamiyat fanlaridan Davlat attestatsiyasi ko'p variantli yozma shaklda o'tkaziladi. "Yozma" variantlarning har bir savol uchun javob 20 ball bilan baholanadi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to'g'ri va to'liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to'g'ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishlsa o'zlashtirish ko'rsatkichi **17,1 - 20 ball** oralig'ida baholanadi;
- berilgan savolga to'g'ri javob yozilsa, savolning mazmuni to'liq yoritilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **14,1 - 17 ball** oralig'ida baholanadi;
- berilgan savolga og'zaki javob noto'g'ri yoki yuzaki yozilgan bo'lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to'liq yoritilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **11-14,1 ball** oralig'ida baholanadi;
- berilgan savolga javob noto'g'ri yoki yuzaki javob berilsa, qo'yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o'zlashtirish ko'rsatkichi **0 - 10,9 ball** oralig'ida baholanadi. (17,1-20 ball - a'lo, 14-17 ball - yaxshi, 11-14,1 ball - qoniqarli, 0-10,9 ball - qoniqsiz).

II. 5110600 – Tarix o'qitish metodikasi yo'nalishi talabalariga mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasi test sinovi shaklda o'tkazish tartibi va baholash mezoni

O'zbekiston tarixi, Jahon tarixi, Tarix, shaxs va jamiyat fanlaridan ko'p variantli test sinovi shaklda o'tkazilsa har bir variant 100 ta yoki 50 ta test savollaridan iborat bo'ladi. Test sinovini baholash 5 ballik tizim asosida amalga oshiriladi.

Baholash usullari	Test topshiriqlari, yozma ish, tahlil uchun misollar, taqdimotlar
5 (a'lo) Baholash mezonlari	– fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish; – fanga oid ko'rsatkichlarni tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish; – o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; – o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; – tahlil natijalari asosida vaziyatga to'g'ri va xolis baho berish; – o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish.
4 (yaxshi)	– o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; – tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish; – o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; – o'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish.
3 (qoniqarli)	– o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish;

- davlatchilik tarixidagi ijtimoiy institutlarning yuzaga kelishi qonuniyatlarini turli bosqichlarda shaxs, jamiyat, davlatga oqilona va adolati rahbarlik qilishning o'rini tushuntira bilish;
- tarixiy bosqichlarda ro'y bergan ichki iqtisodiy, harbiy munosabatlarni yoritib berish;
- tarixiy jarayonlar davomida yuz bergan ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot, ma'naviy, madaniy va ma'rifiy ehtiyojlarining uzviy bog'liqligi, har bir bosqichning o'z mazmuni va mohiyatiga ko'ra shakllangan ma'naviy, mafkuraviy tizim bo'lishi lozimligini ko'rsata bilish;
- tarixiy bosqichlarda yuz bergan tanazzul, parokandalik va davlat boshqaruvidagi nuqsonlar va oxir-oqibat salbiy holatlarni vujudga kelganligini yoritib berish va xulosalar chiqara olish;
- istiqlol davri davlatchilik tariximizdagi yangi bosqich ekanligini, hozirgi zamon hamjamiyatida O'zbekistonning tugan mavqeini aniq idrok eta olish;
- o'zbek davlatchiligi tarixi borasidagi bilimlardan ma'naviy hayotimiz, davlatimizning ichki va tashqi munosabatlari doirasida amalda foydalana olish masalasini yoritib berish;
- O'zbekiston tarixiga oid adabiyotlar bilan tanishligi, ular yordamida erkin fikr yuritib bish talab etiladi.

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Karimov I.A. O'zbekiston buyuk kelajak sari. Asarlar to'plami. T., O'zbekiston, 1998.
2. Karimov I.A. Jamiyatimiz mafkurasi xalqni – xalq, millatni – millat qilishga xizmat etsin. T., Sharq, 1998.
3. Karimov I.A. Kuchli davlatdan kuchli jamiyat sari. T., Sharq, 1998.
4. Karimov I.A. Savdo uyidan ipak yo'lini tiklash sari. Asarlar, 2-jild. - T.: «O'zbekiston», 1996 y, 366-368
5. Karimov I.A. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. T. 1998 y.
6. Karimov I.A. "Yuksak ma'naviyat - yengilmas kuch" T.Ma'naviyat, 2008 y.
7. Mirziyoyev Shavkat Mirmonovich. erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutq/Sh.M. Mirziyoyev. - Toshkent: O'zbekiston, 2016. - 56 b.
8. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi nutq, 2017 yil 14 yanvar/Sh.M. Mirziyoyev. - Toshkent: O'zbekiston, 2017.-104 b.
9. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi nutq. 2016 yil 7dekabr /Sh.M.Mirziyoyev. - Toshkent: "O'zbekiston", 2017. 48b
10. Asqarov A. O'zbekiston tarixi (eng qadimgi davrlardan eramizning V asrigacha), 115-119, 148-191 b.
11. Asqarov A. O'zbekiston xalqlari tarixi. I - jild. T. 1992 y.
12. Asqarov A. Buxoroning ibtidoiy davr tarixidan lavhalar. T. 1973 y.
13. Asqarov A. Sapollitepa. T. 1972 y.
14. Azamat Ziyov. O'zbek davlatchiligi tarixi. T. 2000 y.
15. Avesto. T. 2000 y.
16. Axmedov B. O'zbekiston xalqlari tarixi manbaalari. T., «O'qituvchi», 1991.
17. Boynazarov F. O'rta Osiyo Antik davrida. T. 1991 y.
18. Gumilev L.N. Drevnie tyurki. M. 1967 g.
21. Gulamov Ya. Xorazmning sug'orilish tarixi. T. 1959 y.
22. Jo'rakulov M. O'rta Osiyo ibtidoiy arxeologiyasi. T. 1884 y.
23. Riveladze E.V. Saidov A.X. Abdullaev Ye.V. Qadimgi O'zbekiston: davlatchilik v huquq tarixidan lavhalar. T. 2001 y.

7. Soy M.N., Djuraeva R.X. Sovremennae texnologii sovershenstvovaniya obucheniya – T.:2016
8. Tolpov U.Q. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari – T.:2008
9. Azizov'jaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – T.: TDP.U. 2003.
10. Karimov M., Tursunov I. Islom Karimovning O'zbekiston iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish yo'lidagi asarini o'rganish. – T.:Sharq, 1995.
11. Milliy istiqbol g'oyasi: asosiy tushuncha va tomoyillar. –T.:O'zbekiston, 2000.
12. Yo'ldoshev J.Q., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. –T.: O'qituvchi, 2004.
13. Yo'ldoshev J. Talim yangilanish yo'lidagi. –T.: O'qituvchi, 2000.
14. Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun O'zbekiston tarixi fanidan darsliklar
15. Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun jahon tarixi fanidan darsliklar
16. O'rta maxsus kasb-hunar ta'limi uchun tarix fanidan darsliklar
17. Fuzailova G.S., Xukumov A., Shorin S.S. Shaxs va jamiyat. O'qituvchilar uchun uslubiy qo'llanma. –T.: TDP.U. 2006

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Ziyamuxamedova S., Ziyamuxamedov B. Novaya pedagogicheskaya texnologiya. – T.: Abu Ali ibn Sino. 2002.
2. Akademik litseyning ijtimoiy-gumanitar fanlar va xorijiy filologiya yo'nalishidagi tarmoq ta'lim standarti va chuqurlashtirilgan fanlar o'quv dasturlari. – T.: 2005.
3. Alqarov I. Shaxs va oila tarbiyasining pedagogikasi . O'quv qo'llanma. Toshkent. Fan va texnologiya. 2009.
4. Kaykovus. Qobusnoma. Qo'llanma. Toshkent. O'qituvchi. 2018.
5. Jo'raev R. Talim jarayonida o'quv fanlarini integratsiyalash. Qo'llanma. Toshkent. Sharq. 2005.
6. G'oyibov I.B. Ergonomika O'quv qo'llanma. Toshkent. Tafakkur bo'stoni. 2013.
7. Yuldashev U. Pedagogik web-dizayn. O'quv qo'llanma. Toshkent. Voris. 2013.
8. Otoboev Sh. Inson va biosfera. O'quv qo'llanma. Toshkent . O'qituvchi. 1995.
9. G'ofurov A.T. Evolyutsion ta'limot. Darslik. Toshkent. Aloqachi. 2009.
10. Turayev B.E. Tabiiy fanlarning zamonaviy konsepsiyasi. O'quv qo'llanma. Toshkent. Barkamol fayz media. 2018.
11. Nurboyev F. Ibn Sino ta'limoti. O'quv qo'llanma. Toshkent. Tib kitob. 2010.
12. Yo'ldoshev Q. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. Darslik. Toshkent. Iqtisod-Moliya. 2006.
13. Цой М. Открытые образовательные ресурсы в Узбекистане Методическое пособие. Ташкент. Кори Ниязий. 2014.
14. Yusupova M. Mutaxassislik fanlarini o'qitish metodikasi . Darslik. Toshkent. Turon-Iqbol. 2018.
15. Abdullajonova R. Turkistonda milliy ozodlik harakatlari tarixini o'qitish metodlari. Metodik qo'llanma. Toshkent. Fan. 2006.

Axborot manbalari

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
16. www.ziyounet.uz
17. www.edu.uz
18. tdpu-INTERNET.PED
19. www.pish.ru
20. lesson-history.narod.ru
21. www.history.yar.ru/kafmetod.html
22. www.chitvo.ru/chitvo=3&bkid=34044.htm

24. Pidaev Sh. Sirli kushonlar saltanati. T. 1987 y.
25. Sagdullaev A. O'zbekiston tarixi. T.1997y.
26. Sagdullaev A. Qadimgi O'zbekiston ilk yozma manbalarida . T.1997y.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Asqarov A. Eng qadimiy shahar. T., «Mahnaviyat», 2001.
2. Boynazarov F. Qadimgi dunyo tarixi. T., 2006 yil.
3. O'zbek xalqining kelib chiqishi: nazariy-metodologik yondoshuvlar, etnogenetik va etnik tarix (ilmiy-nazariy konferensiya)»-T., 2004
4. «O'zbekiston tarixi moddiy va yozma manbalarida» (Ilmiy nazariy konferensiya materiallari).-T., 2005
5. O'zbekiston tarixi va madaniyati. T., 1992.
6. Ziyoev H. Z. Turkistonda Rossiya tajovuzi va hukmronligiga qarshi kurash. T.. «Sharq», 1998.

Axborot manbaalari

1. lib.jspi.uz
2. www.tdpu.uz
3. www.pedagog.uz
4. www.ziyounet.uz
5. www.edu.uz

“JAHON TARIXI” FANI BO‘YICHA

A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti tarix o'qitish metodikasi yo'nalishi bitiruvchi talabalarining Jahon tarixi fanidan Davlat Attestatsiyasi o'tkaziladi. Jahon tarixi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasi davomida bitiruvchi talabalaridan:

- O'rta Osiyoda, jumladan, jahondagi ilk sivilizatsiya bosqichlaridan boshlab, insoniyat yaratgan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlari, jamiyat va uning boshqaruv tamoyillaridan xabardorligi;
- tarixiy davrlarda jamiyat va uning ijtimoiy qatlamlari, ular o'rtasidagi mulkiy va huquqiy munosabatlar, ma'muriy boshqaruvning shakllanishi va takomili masalalarini yoritib bilish;
- insoniyat yaratgan davlatchilik an'analarning turli xronologik bosqichlari va ko'rinishlaridan qat'iy nazar bir butun yaxlit jahon davlatchiligining tadrjiyiligi, davomiyligidan iborat ekanligini ko'rsata bilish;
- jahonda ming yillar davomida shakllangan, bir necha bosqichdan iborat etnik jarayonlarni xolis yoritish va dunyo xalqlari shakllanishini ilmiy asoslab berish;
- tarixiy jarayonlardagi taraqqiyot va inqirozlarning ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy sabablari va oqibatlarini ochib bera olish;
- Vatan tushunchasining keng ma'nosi, hozirgi O'zbekiston hududidan tashqari kengroq mintaqaviy yerlarning, ya'ni butun dunyo mamlakatlarning tarixiy-madaniy mintaqasi sifatida umumiy Vatanimiz ekanligini asoslash;
- dunyo davlatchilik tarixidagi ijtimoiy institutlarning yuzaga kelishi qonuniyatlari turli bosqichlarda shaxs, jamiyat, davlatga oqilona va adolatli rahbarlik qilishning o'rni tushuntira bilish;
- jahon tarixiy bosqichlarda ro'y bergan ichki iqtisodiy, harbiy munosabatlarni yoritib berish;
- dunyoda tarixiy jarayonlar davomida yuz bergan ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot, ma'naviy, madaniy va ma'rifiy ehtiyojlarning uzviy bog'liqligi, har bir bosqichning o'z mazmuni va mohiyatiga ko'ra shakllangan ma'naviy, mafkuraviy tizim bo'lishi lozimligini ko'rsata bilish;

- tarixiy bosqichlarda yuz bergan tanazzul, parokandalik va davlat boshqaruvidagi nuqsonlar va oxir-oqibat salbiy holatlarni vujudga kelganligini yoritib bosh va xulosalar chiqara olish;
 - istiqloq davri davlatchilik tariximizdagi yangi bosqich ekanligini, hozirgi zamon hamjamiyatida Jahonning tugan mavqeini aniq idrok eta olish;
 - dunyo davlatchiligi tarixi borasidagi bilimlardan ma'naviy hayotimiz, davlatimizning ichki va tashqi munosabatlari doirasida amalda foydalana olish masalasini yoritib bosh;
 - Jahon tarixiga oid adabiyotlar bilan tanishligi, ular yordamida erkin fikr yuritib bosh talab etiladi.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Ergashev Sh. Jahon tarixi. T.1-2013
2. Ergashev Sh. Jahon tarixi 1880-1918 yillar Toshkent O'zbekiston 2015
3. Ergashev Sh. Jahon tarixi Yangi davr 2-qism Toshkent O'zbekiston 2015
4. Ergashev Sh. Jahon tarixi Eng yangi davr 3-qism Toshkent O'zbekiston 2018
5. M.Lafasov Jahon tarixi Toshkent Turon-Iqbol 2018
6. E. Nuriddinov, Ponamaryova Novaya istoriya. T.2009
7. M.Montfred, A.Z.Napoleon Bonapart. M., 1986
8. Manfred A.Z. Istoriya Fransii M., 1973
9. Tarle V.Er. Nashedstvie Napoleona v Rossiyu M., 1993
10. Novoe istorii stran Yevrope i Ameriki M., 1998
11. Istoriya SSHA M., 1998 g
12. Napoleon Bonapart M., 1986 g
13. Novaya istoriya stran Yevrope i Ameriki pyervo'y, vtoroy pyeriod M., 1998
14. Obolenskaya S.V. Franko-prusskaya voyna i obShestvennii mneniya Germanii i Rossii M. 1977 g.
15. Novaya istoriya 1640-1870 pod. red. A.A.Narochenskogo. M.1986 g.
16. Novaya istoriya 1871-1917 gg. pod. red. N.Er.Ovcharenko
17. Antyxina - Moskovchenko V.I. Istoriya Fransii 1870-1918 M. 1963 g

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Karimov I.A. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. - T.: "Sharq", 1998.
2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat yengilmas kuch. - T.: "Ma'naviyat", 2008.
3. Karimov I.A. Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. - T.: "O'zbekiston", 1996. T.3.
4. Karimov I.A. Vatan ravnaqi uchun har birimiz mas'ulimiz. - T.: "O'zbekiston", 2001. T.9.
5. Mirziyoev S.H.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy-tartib-inizom va shaxsiy javobgarlik har bir raxbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Maxkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza. G.: «O'zbekiston» 2017.
6. Mirziyoev S.H.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent.: O'zbekiston. 2017.
7. Mirziyoev S.H.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent.: O'zbekiston. 2017.

Axborot manbalari

1. <http://tdpu.uz>
2. <http://zjyonet.uz>
3. <http://edu.uz>
4. [www.natlib.uz](http://natlib.uz) (A.Navoiy nomidagi O'z.MK)
5. <http://teoriya.ru>
6. <http://uni-vologda.ac.ru>
7. <http://pedlib.ru>
8. <http://pedagog.uz> 9. <http://lib.jspi.uz>

“TARIX, SHAXS VA JAMIYAT O'QITISH METODIKASI” FANI BO'YICHA

A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti tarix o'qitish metodikasi yo'nalishi bitiruvchi talabalariga Tarix, shaxs va jamiyat o'qitish metodikasi fanidan Davlat Attestatsiyasi o'tkaziladi. Tarix, shaxs va jamiyat o'qitish metodikasi fani bo'yicha Davlat Attestatsiyasi davomida bitiruvchi talabalardan:

- Tarix, shaxs va jamiyat o'qitish metodikasi fani bitiruvchilarning ta'lim jarayonini tashkil etishning nazariy va amaliy asoslarini o'zlashtirishi;
- o'qitishning turli usul va vositalarini egallaganligi;
- ta'lim-tarbiyaga yangicha yondashuv, pedagogik mahoratni shakllantirish va rivojlantirishga qaratilganligi;
- metod va usullarini o'quvchilarga tarix, shaxs va jamiyat o'qitish metodikasi fanida puxta bilim berishi;
- fanni o'qitishda o'quvchilarni mustaqillik g'oyasi ruhida tarbiyalashi;
- tarix, shaxs va jamiyat o'qitish metodikasining eng muhim vositalarini belgilashga mos bilim, ko'nikma va malaka egallaganligi;
- ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etishda, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda zamonaviy texnologiyalardan foydalana olishi;
- innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tarix, shaxs va jamiyat fanini o'qitishga bo'lgan munosabatlarni shakllantirish;
- tarix, shaxs va jamiyat o'qitish metodikasi faniga oid adabiyotlar bilan tanishligi, ular yordamida erkin fikr yuritib bosh talab etiladi.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari.

Asosiy adabiyotlar:

1. Karimov I.A. O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. T.: O'zbekiston. 2011
2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat - yengilmas kuch. - Toshkent.: Ma'naviyat, 2008. - B. 173.
3. Karimov I.A. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, O'zbekiston sharoitida uni bartaraf etishning yo'llari va chorlari. T.: O'zbekiston, 2009. -B. 54
4. Karimov I. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. - T.: Sharq, 1998.
5. Sag'diev A., Fuzailova G., Hasanova M. Tarix o'qitish metodikasi. - T.: 2008
6. Egamberdiyeva N. Yuksak ma'naviyatni shaxsni shakllantirish tarbiya texnologiyasining qadriyatli bosqichini loyihalash va amalga oshirish - T.: TDPU. 2016